

سازمان آموزش فنی و حرفه‌ای کشور

گروه برنامه‌ریزی درسی صنعت گاز

استاندارد آموزش

بازرسی فنی تجهیزات اندازه‌گیری شرکت‌های گازرسانی

کد استاندارد ۲۱۵۱۴۱۱۱۰۰۰۰۰۵۱

تدوین کنندگان استاندارد

اعضای کارگروه تدوین استاندارد (کارکنان شرکت ملی گاز ایران به شرح جدول ذیل):

ردیف	نام و نام خانوادگی	محل کار	زمینه تخصصی
۱	امیر صفویان	فارس	مهندس اندازه‌گیری و محاسبات
۲	حسین عسکری زاده	کرمان	کارشناس بازرسی فنی
۳	عباس بمبئی رو	فارس	کارشناس اجرای طرح
۴	محمد حسین پاشایی	آذربایجان شرقی	رئیس آموزش
۵	محمدعلی برزگری	آذربایجان شرقی	کارشناس پژوهش و برنامه ریزی
۶	مرتضی صالحی	تهران	رئیس آموزش
۷	مهدی رجب پور	آذربایجان شرقی	مسئول تعمیرات شبکه و انشعابات

استاندارد آموزشی بازرسی فنی تجهیزات اندازه‌گیری شرکت‌های گازرسانی در جلسه مورخ ۱۳۹۸/۱۰/۱۵ توسط اعضای کارگروه برنامه‌ریزی درسی ذیل بررسی و به تصویب رسید.

ردیف	نام و نام خانوادگی	سمت
۱	اصغر فیضی	مدیرکل پژوهش، طرح و برنامه‌ریزی درسی
۲	رامک فرح‌آبادی	معاون برنامه‌ریزی درسی
۳	سید محسن جلالی	رئیس گروه برنامه‌ریزی درسی
۴	لیلا فرهادی راد	رئیس گروه برنامه‌ریزی درسی
۵	راضیه عباس زاده	دبیر کارگروه برنامه‌ریزی درسی
۶	زهرا میرزاده مدرسی	کارشناس برنامه‌ریزی درسی

تایپ و ویراستاری	فاطمه سادات حسینی

این استاندارد با مشارکت شرکت ملی گاز ایران تدوین شده است.

تعاریف اصطلاحات بکار رفته در این استاندارد

- **استاندارد آموزش؛** نقشه یادگیری برای رسیدن به شایستگی‌های موجود در استاندارد شغل می‌باشد.
- **کد استاندارد؛** مجموعه‌ای از اعداد برگرفته از سند بین المللی طبقه بندی مشاغل و شناسه‌های قراردادی است که به منظور شناسایی استانداردها تعیین می‌شود.
- **شرح استاندارد؛** بیانیه‌ای شامل مهم‌ترین عناصر یک شغل یا شایستگی از قبیل جایگاه، کارها، ارتباط با مشاغل دیگر در یک حوزه شغلی، مسئولیت‌ها، شرایط کاری و استاندارد عملکرد مورد نیاز می‌باشد.
- **ویژگی کارآموز ورودی؛** حداقل شایستگی‌ها و توانایی‌هایی که از یک کارآموز در هنگام ورود به دوره آموزش انتظار می‌رود.
- **طول دوره آموزش؛** حداقل زمان و جلسات مورد نیاز برای رسیدن به یک استاندارد آموزشی است.
- **کارورزی؛** صرفاً در مشاغلی است که بعد از آموزش نظری یا همگام با آن آموزش عملی به صورت محدود یا با ماکت صورت می‌گیرد و ضرورت دارد که در آن مشاغل خاص، محیط واقعی برای مدتی تعریف شده تجربه شود.
- **صلاحیت حرفه‌ای مربیان؛** حداقل توانمندی‌های آموزشی و حرفه‌ای که از مربیان دوره آموزش استاندارد انتظار می‌رود.
- **شایستگی؛** توانایی انجام کار در محیط‌ها و شرایط گوناگون به طور موثر و کارا برابر استاندارد می‌باشد.
- **دانش؛** حداقل مجموعه‌ای از معلومات نظری و توانمندی‌های ذهنی لازم برای رسیدن به یک شایستگی است که می‌تواند شامل علوم پایه، تکنولوژی و زبان فنی باشد.
- **مهارت؛** حداقل هماهنگی بین ذهن و جسم برای رسیدن به یک توانمندی یا شایستگی است که معمولاً به مهارت‌های عملی ارجاع می‌شود.
- **نگرش؛** مجموعه‌ای از رفتارهای عاطفی که برای شایستگی در یک کار مورد نیاز است و شامل مهارت‌های غیرفنی و اخلاق حرفه‌ای می‌باشد.
- **ایمنی و بهداشت؛** مواردی است که عدم یا انجام ندادن صحیح آن موجب بروز حوادث و خطرات در محیط کار می‌شود.
- **توجهات زیست محیطی؛** ملاحظاتی است که در هر شغل باید رعایت شود تا کمترین آسیب به محیط زیست وارد گردد.
- **تجهیزات، ابزار و مواد مصرفی؛** حداقل امکانات مورد نیاز برای اجرای آموزش و ارزشیابی مطابق استاندارد شایستگی است.

عنوان استاندارد : بازرسی فنی تجهیزات اندازه‌گیری شرکت‌های گازرسانی

عنوان استاندارد (انگلیسی): **Technical inspection of measuring equipment for gas companies:**

مشخصات استاندارد آموزش

شرح استاندارد

این استاندارد شامل دانش، مهارت و نگرش لازم جهت انجام کار « بازرسی فنی تجهیزات اندازه‌گیری شرکت‌های گازرسانی » در محیط‌ها و شرایط گوناگون به طور موثر و کارا بر اساس استانداردهای محیط کار و مراحل کاری زیر می‌باشد:

۱. بازرسی فنی کالای اندازه‌گیری مرتبط با مراحل خرید، حمل و نقل و نگهداری

۲. بازرسی و کنترل فنی سیستم‌های اندازه‌گیری پروژه‌های در حال اجرا

۳. بازرسی و کنترل فنی سیستم‌های اندازه‌گیری پروژه‌های در حال بهره برداری

استاندارد عملکرد: بازرسی فنی تجهیزات اندازه‌گیری شرکت‌های گازرسانی براساس IPS، IGS، EN ۲۰۰۴-۱۰۲۰۴ &

ANSI/ASQC E ۲ (LAST VERSION)، دستورالعمل Technical Report Inspection

ویژگی کارآموز ورودی

حداقل میزان تحصیلات: لیسانس مهندسی مکانیک- سیالات و جامدات یا لیسانس مهندسی برق

حداقل توانایی جسمی و ذهنی: سلامت کامل جسمی و ذهنی

مهارت‌های پیش‌نیاز: انجام امور اداری، ارتباطی و سازمانی در شرکت‌های گازرسانی - رعایت الزامات HSE، مدیریت بحران و پدافند

غیر عامل شرکت‌های گازرسانی - شناسائی فرآیند اکتشاف، استخراج، پالایش، انتقال، توزیع و تجهیزات گازرسانی- API 580، API

۵۸۱ (RBI)، API 579-1 (ASME-FFS)

طول دوره آموزش

زمان آموزش: ۲۴۲ ساعت

نظری: ۷۸ ساعت

عملی: ۱۰۴ ساعت

کارورزی: ۶۰ ساعت

صلاحیت حرفه‌ای مربیان

حداقل میزان تحصیلات: لیسانس مهندسی مکانیک- سیالات و جامدات یا لیسانس مهندسی برق

حداقل سابقه کار مرتبط: ۳ سال

سایر شرایط مورد نیاز: ۲ سال سابقه تدریس مرتبط یا دارا بودن گواهینامه پداگوژی از سازمان آموزش فنی و حرفه ای کشور

محتوای آموزشی

دانش

(زمان آموزش: ۱۲ ساعت)	-انواع بازرسی ها استانداردها و روشهای بازرسی ، تعاریف و اصطلاحات بازرسی تعریف بازرسی و بازرسی ، تشریح مراحل بازرسی ، تشریح وظایف بازرسی ، طبقه بندی بازرسی و ویژگی های بازرسی
(زمان آموزش: ۶ ساعت)	-نقشه‌ها و مشخصات فنی و استاندارد در حوزه بازرسی فنی تجهیزات اندازه‌گیری عمده و جزء بر اساس IGS، IPS و P&ID استانداردهای بین‌المللی
(زمان آموزش: ۴ ساعت)	- ادوات، تجهیزات و ابزارآلات بازرسی
(زمان آموزش: ۶ ساعت)	-تجهیزات اندازه‌گیری
(زمان آموزش: ۱۲ ساعت)	-مشخصات فنی و استانداردهای بین‌المللی و استاندارد طرح‌ریزی برنامه‌ی بازرسی (EN 2004-10204 & ANSI/ASQC E (LAST VERSION) روش‌های انجام بازرسی ITP و QCP
(زمان آموزش: ۲ ساعت)	- Final Book
(زمان آموزش: ۲ ساعت)	-روش و دستورالعمل Technical Report Inspection منطبق با اصول گزارش‌نویسی فنی و بازرسی بر اساس استانداردهای بین‌المللی Precommissioning Technical Report Inspection
(زمان آموزش: ۲ ساعت)	-روش و دستورالعمل Technical Report Inspection منطبق با اصول گزارش‌نویسی فنی و بازرسی بر اساس استانداردهای بین‌المللی commissioning Documentation
(زمان آموزش: ۴ ساعت)	- روش تدوین ITP، QCP بر اساس روش‌های استاندارد (EN 2004-10204 & ANSI/ASQC E-2 (LAST VERSION) و بر اساس استانداردهای بین‌المللی
(زمان آموزش: ۴ ساعت)	- نحوه بسته‌بندی (Packing) و Spare Parts و انبارش کالا مطابق با روش بازرسی (QCP و ITP) و استانداردهای بین‌المللی
(زمان آموزش: ۳ ساعت)	-نحوه Documentation مطابق با روش بازرسی (QCP و ITP) و استانداردهای بین‌المللی
(زمان آموزش: ۶ ساعت)	-دستورالعمل و روش بازرسی کالا و حضور در محل استقرار محموله و صدور تأیید نهایی سلامت فنی کالا مطابق ITP و QCP و استانداردهای بین‌المللی
(زمان آموزش: ۴ ساعت)	- روش بازرسی کالا در انبار مطابق ITP و QCP و IPS و استانداردهای بین‌المللی
(زمان آموزش: ۳ ساعت)	-شیوه صلاحیت سنجی فنی و حرفه‌ای اجرایی گروه‌های تحت بازرسی و تجهیزات و ابزارآلات بر اساس مشخصات فنی و دستورالعمل‌های مربوطه
(زمان آموزش: ۶ ساعت)	- روش تست‌های دوره‌ای، روتین و غیر روتین
(زمان آموزش: ۲ ساعت)	- صلاحیت و Qualification پرسنل

مهارت

(زمان آموزش: ۱۰ ساعت)	بازرسی فنی نقشه و P&ID و مشخصات فنی متریکال موجود در پروژه بر اساس IGS، IPS و استانداردهای بین‌المللی و QCP و ITP
(زمان آموزش: ۴ ساعت)	تدوین روش و دستورالعمل Technical Report Inspection بر اساس استانداردهای بین‌المللی
(زمان آموزش: ۳ ساعت)	Precommissioning Technical Report Inspection –
(زمان آموزش: ۲ ساعت)	Precommissioning Documentation–
(زمان آموزش: ۳ ساعت)	Comissioning Technical Report Inspection
(زمان آموزش: ۲ ساعت)	Comissioning Documentation–
(زمان آموزش: ۲۰ ساعت)	Methods of Inspection–
(زمان آموزش: ۲۰ ساعت)	Test Method of Inspection –
(زمان آموزش: ۳ ساعت)	Equipment Wall Thickness Inspection–
(زمان آموزش: ۳ ساعت)	Technical Report Inspection –
(زمان آموزش: ۲ ساعت)	Documentation – دیتاشیت خوانی،
(زمان آموزش: ۴ ساعت)	کنترل و تجزیه و تحلیل QCP به انضمام اصلاح و صحه گذاری آن بر اساس استاندارد (EN-۱۰۲۰۴ و ANSI/ASQC E۲۰۰۴ & LAST VERSION-) و بر اساس مشخصات فنی (IGS و IPS) و استانداردهای بین‌المللی و ارسال آن به سازنده/ تأمین کننده
(زمان آموزش: ۴ ساعت)	– کنترل و بررسی سیستم بسته بندی (Packing) و Spare Parts و انبارش کالا مطابق با روش بازرسی (QCP و ITP)، مشخصات فنی IGS و IPS مصوب و استانداردهای بین‌المللی
(زمان آموزش: ۶ ساعت)	– آنالیز، تفسیر، ارزیابی نتایج حاصله از تست‌ها بر اساس بازرسی‌های انجام شده (طبق مشخصات فنی IGS و IPS و استانداردهای بین‌المللی)
(زمان آموزش: ۲ ساعت)	– بررسی و تأیید نهایی فرآیند بازرسی محصول و صدور پاسخ مطابق با روش بازرسی (ITP و QCP)، مشخصات فنی IGS و IPS مصوب، استانداردهای بین‌المللی
(زمان آموزش: ۳ ساعت)	–انجام بازرسی، پایش و بازرسی انبار کالا مطابق ITP و QCP و IGS، IPS و استانداردهای بین‌المللی
(زمان آموزش: ۳ ساعت)	–انجام بازرسی، پایش و بازرسی کالا در محل پروژه مطابق ITP و QCP و IGS، IPS و استانداردهای بین‌المللی
(زمان آموزش: ۳ ساعت)	–انجام و استقرار بازرسی فنی پروژه و تست‌های مربوطه در مرحله Precommissioning بر اساس ITP و QCP مصوب به انضمام نقشه، مشخصات فنی و استانداردهای بین‌المللی
(زمان آموزش: ۲ ساعت)	–ارزیابی و بررسی صلاحیت فنی، اجرایی گروه‌های تحت بازرسی و تجهیزات و ابزارآلات در شرکت گاز

مهارت

(زمان آموزش: ۲ ساعت)	کنترل عملیات اجرایی پروژه مطابق استانداردهای بین‌المللی و دستورالعمل‌ها و نقشه‌های اجرایی بر اساس IGS، IPS، استانداردها، P&ID و مشخصات منضم به پیمان
(زمان آموزش: ۳ ساعت)	بررسی و کنترل فنی Final Book بر اساس مشخصات فنی شرکت گاز

نگرش

- ارتقاء مسئولیت‌ها و وظایف محوله   - ارتقاء بهره‌وری فردی در سازمان   - دقت در انجام کار   - رعایت اخلاق حرفه‌ای   - نظم و انضباط در انجام کار

ایمنی و بهداشت

- رعایت اصول ایمنی برق و اصول ایمنی برق فشار ضعیف   - بکارگیری اصول ایمنی برق   - رعایت اصول ارگونومی   - رعایت اصول ایمنی حین انجام کار

توجهات زیست محیطی

- صرفه جویی در مصرف مواد اولیه و مصالح   - مدیریت انرژی   - مدیریت پسماند

* مباحث مربوط به نگرش، توجهات زیست محیطی، ایمنی و بهداشت در حین آموزش بخش دانش و مهارت آموزش داده می‌شوند.

ردیف	عنوان	مشخصات فنی	تعداد به ازاء ۱۵ نفر کارآموز
تجهیزات			
۱	Heater	۲۰۰۰۰	۱ عدد
۲	Odorizer	۱۰۰۰۰	۱ عدد
۳	سنسور	خازنی، نوری، القائی، اولتراسونیک	از هر کدام ۳ عدد
۴	تخته وایت برد	استاندارد	۱ عدد
۵	ترانسمیتر	نیوماتیکی و الکترونیکی	از هر کدام ۳ عدد
۶	تصحیح کننده‌ی حجمی کنتور	الکترونیکی	۱ عدد
۷	صندلی چرخدار مربی	استاندارد	۱ عدد
۸	صندلی مخصوص کارآموز	استاندارد	۱۵ عدد
۹	کامپیوتر	P4	۵ عدد
۱۰	کپسول خاموش کننده	CO2 - ۱۰ کیلوگرمی	۵ عدد
۱۱	کنتور	اولتراسونیک و توربینی دیافراگمی	از هر کدام ۳ عدد
۱۲	میز مربی	استاندارد	۱ عدد
۱۳	ویدیو پروژکتور	استاندارد	۱ عدد

ردیف	عنوان	مشخصات فنی	تعداد به ازاء ۱۵ نفر کارآموز
ابزار			
۱	اسپرینگ متر	با واحد نیوتن متر	۱ عدد
۲	ترمومتر	دیجیتالی	۱ عدد
۳	جعبه ابزار کامل	استاندارد	۱ ست
۴	دماسنج	لیزری - با دقت ۰,۱ واحد	۱ عدد
۵	زاویه سنج	تا ۳۶۰ درجه	۱ عدد
۶	زبری سنج	استاندارد	۱ عدد
۷	زمان سنج	با دقت ۰,۱ ثانیه	۱ عدد
۸	سختی سنج	استاندارد	۱ عدد
۹	سطح سنج (Level Gauges)	با دقت ۰,۱ واحد	۱ عدد

ردیف	عنوان	مشخصات فنی	تعداد به ازاء ۱۵ نفر کارآموز
ابزار			
۱۰	ضخامت سنج	اولتراسونیک	۳ عدد
۱۱	فشارسنج	۰ تا ۲۵۰۰ psi	۱ عدد
۱۲	فلوسنج	با دقت ۰,۱ واحد	۱ عدد
۱۳	فیلر فاصله	اینچی و میلی متری	از هر کدام ۱ عدد
۱۴	کولیس	دیجیتالی - با دقت ۰,۱ میلی متر	۱ عدد
۱۵	گام سنج	اینچی و میلی متری	۱ عدد
۱۶	متر لیزری	با دقت ۰,۱ متر	۱ عدد
۱۷	محیط سنج	با دقت ۰,۰۱ میلیمتر	۱ عدد
۱۸	مولتی متر	با دقت ۰,۱ واحد	۱ عدد
۱۹	میکرومتر	دیجیتالی - با دقت ۰,۰۱ میلی متر	۱ عدد

ردیف	عنوان	مشخصات فنی	تعداد به ازاء ۱۵ نفر کارآموز
مواد مصرفی			
۱	Gasket	در انواع مختلف	به تعداد کافی
۲	Oring	در انواع مختلف	به تعداد کافی
۳	تخته پاک کن	استاندارد	۲ عدد
۴	خودکار	آبی و قرمز	از هر کدام ۳ عدد
۵	دستکش	ایمنی	۲ جفت
۶	روانکارها	پایه نفتی	۱ لیتر
۷	عینک	ایمنی - بغل دار	۱ عدد
۸	کابل برق	استاندارد	به مقدار کافی
۹	کاغذ	A4	۲ بسته
۱۰	کفش	ایمنی	۱ عدد
۱۱	کلاه	ایمنی	۱ عدد
۱۲	کلینرها	اسپری مجاز	۲ عدد

ردیف	عنوان	مشخصات فنی	تعداد به ازاء ۱۵ نفر کارآموز
مواد مصرفی			
۱۳	لباس کار	ایمنی	۱ عدد
۱۴	ماژیک وایت برد	آبی و قرمز	از هر کدام ۳ عدد
۱۵	ماسک	ایمنی	۲ عدد